

TÜRKİYE'DE YAYLA TURİZMİ ÜZERİNE YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ ARAŞTIRMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

A Bibliometric Analysis of Postgraduate Theses on Plateau Tourism in Türkiye

Dr. Öğretim Üyesi Ceyhun AKYOL

Artvin Çoruh Üniversitesi, Artvin Meslek Yüksekokulu

ceyhunakyol@artvin.edu.tr

0000-0001-5542-7309

Dr. Öğretim Üyesi İsmail ÇALIK

Gümüşhane Üniversitesi, Turizm Fakültesi

ismailcalik29@gmail.com

0000-0001-9815-5796

Öz

Bu çalışmada Yüksek Öğretim Kurumu Tez Merkezi (YÖKTEZ)'nde kayıtlı ve tamamlanmış olan yayla turizmi konulu yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir. Çalışmanın amacı yayla turizmi konusunda geçmişten günümüze yapılan lisansüstü çalışmaların belirli değişkenler aracılığıyla analiz edilmesidir. Nitel araştırma yöntemi olan tarama modelinden yararlanılan çalışma kapsamında 29 lisansüstü çalışma farklı değişkenler ele alınarak bibliyometrik açıdan değerlendirilmiştir. İlgili literatür incelendiğinde; "yayla" ve "turizm" temalı lisansüstü araştırmalar kapsamında milli park, kış turizmi, yaban hayatı, koruma bölgesi, ekolojik turizm, yayla şenlikleri, marka denkliği, peyzaj planlaması, konaklama ünitesi, halk bilimi incelemesi, yaylacılık faaliyetleri, turizm pazarlaması, turizm coğrafyası, turizm tanıtımı, modernizasyon, Yeşil Yol Projesi ve çevre temalı çalışmaların değerlendirildiği, örneklem olarak ise yerel halk, yerli ziyaretçiler, kamu kurum ve kuruluş temsilcileri ile ilkokul öğrencilerinin seçildiği görölmektedir. Buna karşın yayla turizmine yönelik yapılan lisansüstü tezleri konu alan bibliyometrik bir çalışmaya rastlanılmamış olması sebebiyle, çalışmanın yayla turizmine ilgi duyan turizm araştırmacılarının yanı sıra orman mühendisliği, peyzaj mimarlığı, tarım ekonomisi, Türk müziği, mimarlık, işletme Türk halk bilimi, coğrafya, temel eğitim ile tanıtım ve halkla ilişkiler gibi bilim dalları kapsamında disiplinler arası yayla turizmi çalışmalarına da ışık tutması, hazırlanacak akademik ve lisansüstü çalışmalara fayda sağlaması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Lisansüstü Araştırma, Bibliyometrik Analiz, Yayla Turizmi

Abstract

In this study, master's and doctoral theses on highland tourism registered and completed in the Council of Higher Education Council Thesis Center were examined. The aim of the study is to analyze the postgraduate studies on highland tourism from the past to the present through certain variables. Within the scope of the study, which used the scanning model, which is a qualitative research method, 29 postgraduate studies were evaluated. When the relevant literature is examined; national park, winter tourism, wildlife, conservation area, ecological tourism, plateau festivals, brand equity, landscape planning, accommodation unit, folklore studies, transhumance activities, tourism marketing, tourism geography within the scope of "highland" and "tourism" themed postgraduate research, tourism promotion, modernization, Green Road Project and environmental-themed studies were evaluated, and local people, local visitors, representatives of public institutions and organizations and primary school students were selected as samples. On the other hand, due to the absence of a bibliometric study on postgraduate theses on highland tourism, the study was conducted with tourism researchers interested in highland tourism as well as forest engineering, landscape architecture, agricultural economy, Turkish music, architecture, business Turkish folklore, geography, basic education. It is expected to shed light on interdisciplinary highland tourism studies within the scope of disciplines such as promotion and public relations, and to benefit academic and graduate studies to be prepared.

Key words: Postgraduate Research, Bibliometric Analysis, Highland Tourism

Giriş

Turizm faaliyetlerinin ekonomik, çevresel ve sosyokültürel kriterlere göre planlanmasını öngören sürdürülebilir turizm yaklaşımı; ekoturizm, kırsal turizm, yayla turizmi ve diğer birçok turizm çeşidinde uyulması gereken temel kuralları ortaya koymaktadır. Sürdürülebilir turizm ilkelerine uyulmaması halinde özellikle doğal alanlarda gerçekleştirilen turizm faaliyetleri esnasında ve sonrasında geri dönülemez tahribatlar yaşanabilmektedir. Bu doğrultuda sürdürülebilir turizm yaklaşımı bağlamında planlanması gereken yayla turizminde de tarihsel süreçte ortaya konulan makale, tez, tebliğ vb. bilimsel yayınların sayısı ve niteliği yayla turizmi ile ilgili uygulayıcılara yön verebilmekte, turizm literatüründeki bilimsel üretime de katkı sağlayabilmektedir.

Bilim dallarında üretilen bilginin niceliğinin incelenmesi, bilgi ve iletişim süreçlerinin etkinliğinin ölçülmesi ve strateji geliştirilmesinin gerekliliği, diğer bilim dallarında olduğu gibi turizmde de bibliyometrik araştırmalara yönelik ihtiyacı artırmıştır (Hall, 2011). Diğer taraftan turizm endüstrisinin hızla büyümesi, sektörlerin ulusal ve bölgesel anlamda artan önemi, farklı üniversitelerde turizm ana temalı bilim dalı araştırmacılarının istihdam edilmesi (Evren ve Kozak, 2014:61) turizm araştırmalarına yönelik ilgiyi artırmış ve bu anlamda üretilen çalışmaların etkinliğini ortaya koyacak bibliyometrik çalışmalara ihtiyaç doğmuştur.

Farklı yayın modellerini incelemek için kullanılan çeşitli istatistiksel analizler ve metodolojileri kapsayan bibliyometrik araştırmalarda (McBurney ve Novak, 2002:109), belge ya da yayınların belirli özellikleri analiz edilerek, elde edilen bulguların farklı teknikler kullanılarak okuyucuya sunulması amaçlanmaktadır (Al ve Coştur, 2007:144). Bibliyometrik araştırmalar yardımıyla bilimsel yayınların etkinliği ortaya konulmakta, elde edilen bulgular yardımıyla bir ülkenin bilim politikasına da yön verilmesi sağlanabilmektedir (Al vd., 2010:2).

Bu çalışmanın temel amacı yayla turizmi ile ilgili gerçekleştirilen lisansüstü tez çalışmalarının genel özelliklerini tespit etmek ve bu alanda çalışacak araştırmacılara fikir vermektir. Bu amaçla aşağıdaki konu başlıklarına yanıt aranmıştır;

1. Yüksek lisans ve doktora tez dağılımları
2. Yıllara göre dağılımları
3. Dil açısından dağılımları
4. Hazırlandıkları üniversiteler
5. Hazırlandıkları enstitüler
6. Hazırlandıkları anabilim dalları
7. Danışman unvanları
8. Sayfa sayıları
9. Yerli ve yabancı kaynakça kullanımı
10. Anahtar kelimeler
11. Yöntem içerikleri

Diğer yandan, gerçekleştirilen literatür taramasında ülkemizde spesifik anlamda yayla turizmini konu alan herhangi bir bibliyometrik bir araştırmaya rastlanmamış, sadece kırsal turizm içerisinde yayla turizmini de kapsayan Albayrak ve Tüzünkan (2019) tarafından hazırlanan bir makale çalışması tespit edilmiştir. Bu noktada, mevcut araştırmanın ilgili literatürdeki boşluğa katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kavramsal Çerçeve

Yayla Turizmi

Yayla; ekonomik bir faaliyet alanı olarak yazın geçici olarak çıkılıp yerleşilen ve yaz mevsimi boyunca ahır hayvanlarının beslendiği ve bazılarında tarım yapılan, nispeten yüksek rakımlı yer anlamına gelmektedir (Doğanay, 1997:273). Yaylalarda hayvancılık, ekonomik olarak temel faaliyet alanı olmakla birlikte kısmen tarımsal faaliyetler de yapılabilmektedir (Somuncu vd., 2014:105). Yaylacılık ise; katılım sağlayanların havaların ısınmasıyla yazın yaylaya çıkıp, bir süre burada hayvancılık, tarım vb. etkinliklerde bulunduktan sonra havaların soğuması ve kışın yaklaşmasıyla sürekli ikamet ettikleri yerlere dönme olayıdır (Zaman, 2007:234).

Yaylacılığın ekonomik yönünün yanı sıra sosyal bir boyutu da bulunmaktadır. Yaylacılık; sosyal olarak sıcak yaz aylarında kasaba ve şehirlerde yaşayan insanların serin yerde bulunma, dinlenme amacıyla yaylalara çıkmalarıdır (Somuncu, 2005:27). Bu tip yaylacılık faaliyetleri rekreasyon amaçlı yaylacılık faaliyetleri olarak adlandırılmaktadır (Doğanay, 1997:276). Tarihsel süreç içerisinde dünyada ve Türkiye’de ekonomik ve sosyal dönüşüm yaylacılık kültürünü büyük ölçüde etkilemiş,

yaylalarda turizm ve rekreasyon odaklı faaliyetler ön plana çıkmış ve önem kazanmıştır (Şahin ve Doğanay, 1999).

Alternatif turizm türlerinin gelişmesiyle birlikte insanlar yaylaları daha çok rekreasyon ve turizm amaçlarıyla tercih etmektedir. İnsanlar yaylalara; doğada deneyim yaşamak, sessizlik ve dinginlik isteği, foto-safari, bitki türlerini gözlemlemek, doğa yürüyüşleri, kırsal yaşam ritüellerinin deneyimlenmesi, yayla şenlikleri, dağ ve kış sporları faaliyetlerine katılım gibi amaçlarla turistik ziyaretler gerçekleştirmektedir (Kızılırmak, 2006:15-20). Ayrıca yaylalar, doğal güzellikleri, etnolojik ve diğer çekicilikleri ile ekoturizm olanaklarının gelişmesi açısından kullanım imkânları sunmaktadır. Geleneksel kullanımın yanında yayla etkinlikleri, yayla kültürü ve bozulmamış doğa, turizm yatırımcılarının ilgisini çekerek yayla turizminin bir turizm çeşidi olarak ortaya çıkmasına neden olmuştur (Erdoğan, 2003:121).

Yayla turizmi; şelale, göl, ormanlık alan, yaban hayatı, özgün coğrafi oluşumlar, geleneksel mimarinin korunması, endemik bitki çeşitliliği vb. hususlar nedeniyle ekoturizm özelliği göstermektedir (Zengin, 2008:140). Ayrıca, yayla turizminin sürdürülebilir turizm yaklaşımı bağlamında ele alınması gereken bir turizm türüdür. Sürdürülebilirlik vurgusundaki temel kasıt; yaylalarda planlanacak turizm faaliyetlerinde koruma/kullanma dengesinin gözetilmesi, yaylalarda kaçak yapılaşma başta olmak üzere çevresel tahribatların önlenmesi, geleneksel yayla kültürünü yok edecek uygulamaların desteklenmemesi, hayvancılık ve tarımla desteklenen entegre bir yayla turizm modelinin hayata geçirilmesi gerekliliğidir.

Yayla turizmi, kitle turizmi bakış açısıyla kısa süreli ve sadece ekonomik önceliklerle ele alınmamalıdır. Yayla turizmi faaliyetlerinin planlanmasında sosyal ve çevresel öğelerin de hesaba katılması elzemdir. Bitki örtüsü ve hayvan çeşitliliği, özgün peyzaj özellikleri, bozulmamış coğrafi oluşumların fazlalığı, geleneksel kültürel ritüellerin kısmen de olsa hâlen sürdürülüyor olması, yaylacılık kültürünün somut olmayan kültürel miras bağlamında korunması gereken bir değer olarak tanımlanması vb. gerekçelerle yaylalardaki rekreasyon ve turizm uygulamalarında hassasiyet gösterilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, Çalık vd. (2021) tarafından ülkemizin Doğu Karadeniz Bölümü başta olmak üzere tüm yayla turizmi alanlarında sürdürülebilir turizm göstergeleri rehberliğinde planlamaların yapılması ve denetimlerin mevzuata uygun şekilde yerine getirilmesi önerilmektedir. Aksi takdirde iklim, küresel ısınma vb. nedenlerden dolayı gelecekte önemi daha fazla artacak olan yaylalar tahrip olacak ve çekicilik özelliklerini kaybedecektir.

Bibliyometrik Analiz

Bibliyometri türündeki araştırmaların öncüsü olarak kabul edilen Pritchard (1969) bibliyometriyi, “matematik ve istatistiksel yöntemlerin kitap, makale, tez gibi bilimsel bilgi paylaşımı yapılan yayınlarda kullanılması olarak” tanımlamaktadır. Bibliyometri, bilimsel araştırmaları değerlendirmek için sıklıkla kullanılan bir yöntem olmakta (Rehn vd, 2014:1), bilimsel veya uygulamalı alanlarda değerlendirme metodolojisinin önemli bir unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır (Ellegaard ve Wallin, 2015). Bibliyometri, bilimsel iletişim araçlarının kullanım sıklıklarının ortaya konulmasında, literatürde etkili olan ve en fazla atıf alan yazarların belirlenmesinde bazen de tek bir

bilimsel dergide yayınlanan makalelerin analiz edilmesinde kullanılabilir (Garfield, 1972). Bibliyometrik araştırmaların diğer bir faydası ise disiplinlerin kendi alanlarını daha iyi tanımaları ve araştırmacıların bilimsel alanlarının yapısına ilişkin bilgi edinmeleridir (Al ve Coştur, 2007:157). Diğer taraftan bu araştırmalar yoluyla bazen disiplinler arasındaki temel farklılıklar ortaya konulmakta bazen de herhangi bir bilimsel derginin daha detaylı incelenmesi sağlanmaktadır (Yalçın, 2010). Kurumların veya üniversitelerin dünya genelindeki sıralamaları da bibliyometrik çalışmaların ilgi alanına girmektedir (Ellegaard ve Wallin, 2015).

Bibliyometrik analiz; bilimsel yayınlar ya da belgelerin bazı temel kriterlere göre değerlendirilmesi ve niceliksel olarak analiz edilmesidir. Yazar, konu, atıf yapılan kaynaklar değerlendirme yapılan kriterlerden bazıları olabilmektedir (Al ve Tonta, 2004:19). Bibliyometrik analizde kullanılan temel teknikler ise performans ve bilimsel haritalama teknikleridir. Performans analizleri; yayın değerlendirme, atıf değerlendirme ve yayın ve atıfları birlikte değerlendirme teknikleri, bilimsel haritalama teknikleri ise; atıf analizleri, ortak atıf analizleri, bibliyometrik eşleşme, ortak kelime analizi, ortak yazarlık analizi olarak sınıflandırılmaktadır. Ayrıca ağ analizi, kümeleme ve görselleştirme gibi veriyi zenginleştiren bibliyometrik analiz teknikleri de kullanılmaktadır (Donthu vd., 2021:288).

İlgili Literatür

Turizmin bir bilgi alanı olarak büyümesi ve bu konuda yayın yapan bilim adamı sayısının artması son yıllarda alandaki bibliyometrik araştırmaların artışındaki temel nedenler arasındadır (Özel ve Kozak, 2012). Turizm genellikle farklı disiplinlerden gelen bilgilerle yayılan çok disiplinli bir alandır (Yuan vd., 2015). Disiplinler arası özelliği nedeniyle turizm literatürünü etkileyen diğer disiplinlerin de anlaşılması ve ilişkilerin ortaya konulması açısından bibliyometrik araştırmalar önemlidir (Benckendorff, 2009). Ayrıca, bu analizlerde bilimsel araştırmaların nicelik ve nitelikleri değerlendirilmekte ve turizm alanındaki gelişim ve değişimler ortaya konulmakta olup (Hall, 2011:16) alanla ilgili bakış açısı derinliği oluşturularak, alana fayda sağlanmaktadır (Özel ve Kozak, 2012). Eğilimlerin önceden belirlenmesi, bilimsel gelişmelerin yönünün ortaya konulması ve uygun stratejilerin geliştirilmesi açısından da bibliyometrik araştırmalar oldukça değerlidir (Kozak, 2001). Diğer taraftan sektördeki gelişmelerin takibi ve turizm araştırmacılarının referans alabilecekleri doğru ve güvenilir kaynaklara ulaşabilmek açısından nesnel bulgu ve sonuçlara dayanan bibliyometrik araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır (Ödemiş, 2022).

Ulusal ve uluslararası turizm literatüründe oldukça fazla sayıda bibliyometrik analiz içeren araştırma mevcuttur. Çalışmanın bu aşamasında, kapsam tutarlılığı açısından genel turizm kapsamına giren bibliyometrik araştırmalara değinilmekte, sonrasında ise sürdürülebilir turizm, ekoturizm ve yayla turizmi kapsamındaki bibliyometrik araştırma sonuçlarına yer verilmektedir.

Khanra vd. (2021) ekoturizm kapsamında; araştırmaların şekillenmesinde kilit katkıları olan yazarlar, alanda gelişim gösteren tematik konular, gelecekte popüler olabilecek konu başlıklarını analiz ettiği çalışmasında bibliyometrik eşleşme, atıf, anahtar kelime

ve ortak yazar başlıkları kullanmıştır. Scopus veri tabanında yer alan dergilerde ekoturizm alanında 1990-2019 yılları arasında yayınlanan makaleler incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre kilit katkıları olan yazarlar sıralamasında ilk 3 yazar Weawer, D., Gössling, S. ve Higham, J.’dir. Ekoturizmde gelişim gösteren konular ise turizm destinasyonlarında ekolojik koruma, turizm alanlarında yerel halkın faydalarının korunması ve turist hareketliliğinde oluşan karbon ayak izi konularıdır.

Leong vd. (2021) tarafından gerçekleştirilen araştırmada 2001 ila 2019 yılları arasında Elsevier’in veri tabanı olan SCOPUS tarafından taranan dergilerde yayınlanan turizm araştırmaları, en üretken ve etkileşimli yazarlar, atıf ve yayın analizleri, anahtar kelime ve yazar-ülke eşleştirmeleri VOSviewer yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre 2001 ila 2018 yılları arasında turizm araştırmalarında %370 oranında bir artış yaşanmış, 2011 (103 atıf) ve 2018 (729 atıf) yılları atıf sayıları en fazla atıf oranının yaşandığı yıllar olarak tespit edilmiştir. Avrupa kıtasındaki araştırmacıların turizm araştırmalarında en üretken yazarlar olarak belirlendiği araştırmada sürdürülebilir turizm, ağırlama, destinasyon liderliği, turizm politikası, destinasyon pazarlaması, akıllı turizm ve kırsal turizmin araştırmalarda kullanılan en yaygın anahtar kelimeler olduğu belirtilmektedir.

Liu ve Li (2020) ise Science Citation Index (SCI), Social Science Citation Index (SSCI), Arts & Humanities Citation Index (A&HCI) ve Index to Scientific & Technical Proceedings (ISTP) veri tabanlarında taranan dergilerde 1990-2016 yılları arasında yayımlanan ekoturizmle ilgili makaleleri analiz ettikleri çalışmalarında Tourism Management’ın en üretken dergi olduğu tespit edilmiştir. Çalışmanın diğer bir sonucuna göre, Amerika kökenli yazarlar diğer ülkelere kıyasla daha sıklıkla ekoturizm makalesi yayınlamakta olup araştırma merkezleri arasında konu ile ilgili en üretken katkıların Chinese Academy kuruluşu tarafından yapıldığı belirtilmiştir.

Moyle vd. (2020) tarafından yapılan araştırmada ise 1987 ila 2017 yılları arasında sürdürülebilir turizmle ilgili Journal of Sustainable Tourism, Tourism Management, Annals of Tourism Research, Journal of Travel Research dergilerinde yayınlanan makaleler incelenmiştir. Makalelerin % 28’inde uygulamaya yönelik herhangi bir öneri ve çıkarımın yer almadığı araştırmalarda, turizm etkilerinin değerlendirilmesine yönelik çalışmalarda bir miktar düşüş yaşandığı fakat yöntem geliştirme, teori geliştirme ve sosyal medya trendlerini incelemeyi öneren araştırmalarda artış olduğu belirtilmektedir. Son 5 yılda ise toplumsal cinsiyet eşitliği, endüstri, inovasyon ve altyapı, eşitsizliklerin azaltılması, sorumlu tüketim ve üretim, iklim eylem planı ile ilgili çalışmalara odaklanıldığı anlaşılmaktadır. Diğer taraftan yazarlar sürdürülebilir turizm yayınlarında belirgin bir kafa karışıklığı, düzensizlik ve olgunlaşmama sorunlarına vurgu yapmaktadır.

Niñerola vd. (2019)’nin 1987-2018 arasında Scopus veri tabanında taranan dergilerde yayımlanan turizmde sürdürülebilirlikle ilgili makaleleri değerlendirdiği çalışmasında şu sonuçlar ön plana çıkmaktadır; a) sürdürülebilirlik konusunda bazı üretken yazarlar tarafından hazırlanan sadece 6 makalede 300 ve üzerinde atıf sayısına ulaşılmıştır, b) sürdürülebilirlik işletmeler ve turistik destinasyonlar için stratejik bir yaklaşım hâline gelmektedir, c) turizm literatüründe yer alan bu alt disiplin önemli bir potansiyele sahiptir ve gelecekte de gelişim göstermeye devam edecektir.

Türkiye özelinde sürdürülebilir turizm konulu lisansüstü tezlerin incelendiği Demirbulat ve Dinç (2017)’in çalışmalarında, 1987-2015 yılları arasındaki tezler bibliyometrik yöntem kullanılarak analiz edilmiştir. 41 yüksek lisans ve 21 doktora tezine ulaşılan çalışmada, İstanbul Üniversitesi 6 tez ile en fazla araştırma yapılan üniversite olarak belirlenmiştir. Sürdürülebilir destinasyon yönetimi ve planlaması, sürdürülebilir turizm gelişimi ve konaklama işletmeleri ve sürdürülebilir turizm ilişkisi konuları araştırmacılar tarafından en yaygın seçilen konular arasında yer almıştır.

Bibliyometrik araştırmalarda tek başına yayla turizmini konu alan araştırmalara rastlanmasa da kırsal turizm bağlamında yayla turizmini ele alan çalışmalar mevcuttur. Albayrak ve Tüzünkan (2020) kırsal turizm ve türlerine yönelik lisansüstü tezleri incelemiş ve bu bağlamda yayla turizmi ile ilgili tezleri de değerlendirmişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre Türkiye’de yayla turizmi ile ilgili 9 yüksek lisans ve 1 doktora tezi gerçekleştirilmiş, kırsal turizm kapsamındaki tezlerin %6,9’u yayla turizmi ile ilgili olup tezlerin çoğunlukla yüksek lisans kategorisinde olduğu tespit edilmiştir.

Materyal ve Metod

Bu çalışmada, Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında “yayla turizmi” alanında yayımlanan lisansüstü çalışmaların belirli değişkenler aracılığıyla bibliyometrik analizlerinin yapılması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda çalışma kapsamında veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırma kapsamına dâhil edilen tezlere erişim 09.02.2022 / 11.02.2022 tarihinde gerçekleşmiş olup Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi internet sitesi “<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>”nde yer alan bilgiler doğrultusunda “yayla turizmi” temalı çalışmalar taranmıştır.

İlgili web sitesinde “yayla turizmi” anahtar kelimeyi sadece 8 araştırma tespit edilmiştir. Böyle bir tespitin ve akabindeki çalışmanın sınırlı ve dar kapsamlı olacağına kanaat getirilerek, çalışma kısmen genişletilmiş ve içerisinde yayla turizmüne yönelik bilgi ve araştırmalar olan çalışmaların da belirlenmesine karar verilmiştir. Bu doğrultuda, tespit edilen ve araştırmaya katkı sağlaması yönünde değerlendirme yapılan bu çalışmaların içeriklerinin “yayla” ve “turizm” faaliyetlerini kapsamaması nedeniyle “yaylacılık faaliyetleri” ve “yayla organizasyonları” kavramları da tarama işlemlerine dâhil edilmiştir.

Tüm bu değerlendirme, tespit ve gelişmeler neticesinde yapılan taramalar ile konu kapsamında ele alınabileceği düşünülen 36 “yayla turizmi” konseptli tez tespit edilmiş, 7 teze erişimin kısıtlı olması sebebiyle 29 tez araştırma kapsamında değerlendirilmiştir. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi’nde güncelleme işlemlerinin sürekli olması ve yeni yayımlanabilecek tezlerin olma ihtimali dikkate alınmış, bu amaç doğrultusunda tarama işlemlerinin 9 Şubat - 11 Şubat 2022 tarihleri arasında yapılması ve 3 tam gün sonrası neticelendirilmesi ile çalışmanın sınırlılığı çizilmiştir.

Çalışma doğrultusunda, Türkiye’de “yayla turizmi” kapsamında gerçekleştirilen lisansüstü araştırmalar; dağılım, yıl, dil, üniversite, enstitü, ana bilim dalı, unvan, sayfa sayısı, kaynakça, anahtar kelime ve yöntem içerikleri Akkaşoğlu vd. (2019) ile Şahin ve

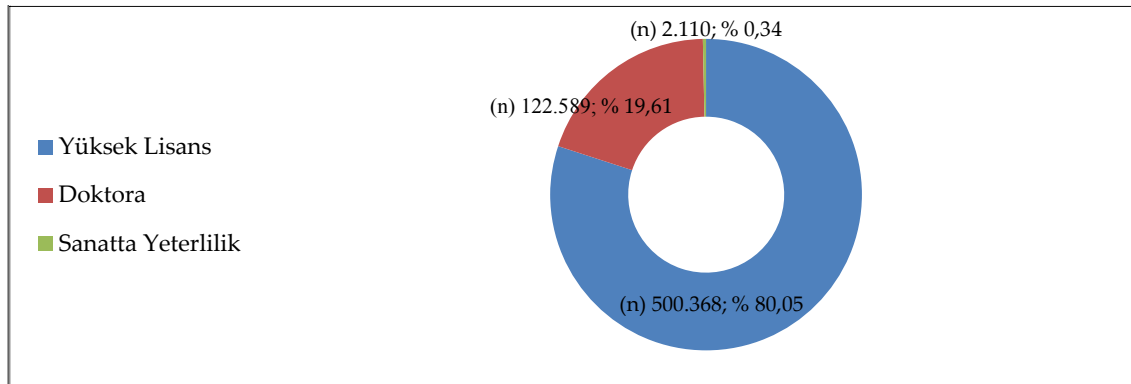
Acun’un (2015) çalışmalarında kullandıkları değişkenler esas alınarak incelenmiştir. Elde edilen verilerin yüzde ve frekans değer bilgileri grafik araçları ile tasarlanmış ve yorumlanmıştır.

Yayla turizmi ile ilgili lisansüstü çalışmaların bibliyometrik özelliklerinin incelendiği araştırmada incelenen değişken başlıkları; yüksek lisans ve doktora tez dağılımları, yıllara göre dağılımları, dil açısından dağılımları, hazırlandıkları üniversiteler, hazırlandıkları enstitüler, hazırlandıkları ana bilim dalları, danışman unvanları, sayfa sayıları, yerli ve yabancı kaynakça kullanımı, anahtar kelimeler ve yöntem içerikleri şeklinde sıralanmaktadır.

Bulgular ve Tartışma

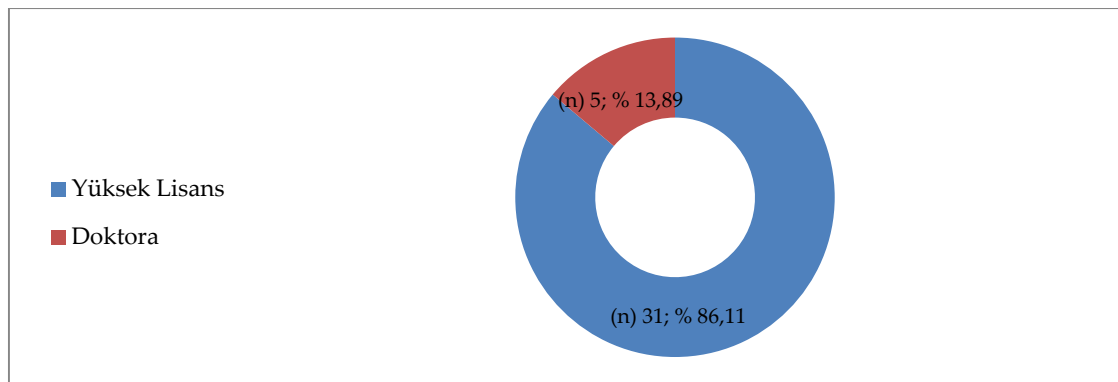
Bu bölümde, çalışma kapsamında incelen tezlerin; lisansüstü düzeyleri, yıl, dil, üniversite, enstitü, ana bilim dalı, danışman unvanı, sayfa sayısı, yerli ve yabancı kaynakça kullanımı, anahtar kelimeler ile yöntem içerikleri gibi konularla ilgili elde edilen bulgu, bilgi ve yorumlara tasarlanan grafik araçları ile yer verilmektedir.

Şekil 1: Lisansüstü Çalışmalar

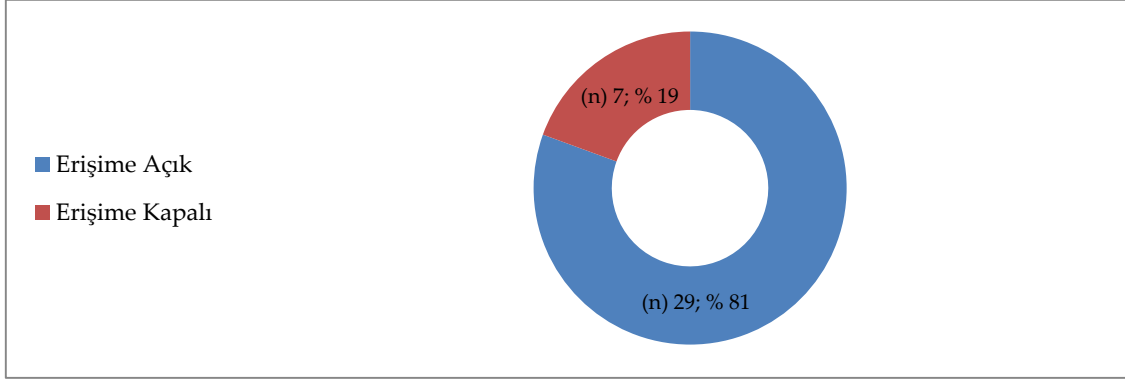
Lisansüstü çalışmalara ait dağılım bilgilerine Şekil 1’de yer verilmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda; YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan tez türleri arasında yüksek lisans çalışmalarının ağırlıklı olduğu (n= 500.368, % 80,05) görülmektedir.

Şekil 2: “Yayla Turizmi” Konulu Lisansüstü Çalışmalar

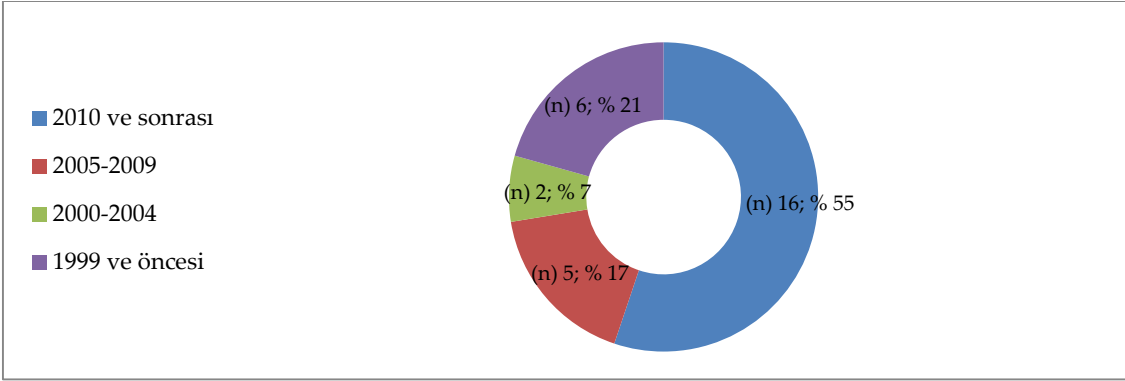
YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “yayla turizmi” ile ilgili 36 adet lisansüstü tez yer almaktadır (Şekil 2). Bu çalışmaların % 86’sı yüksek lisans (n= 31), % 5’i ise doktora tezi (n= 14)’dir.

Şekil 3: Tezlerin Erişime Açıklığı

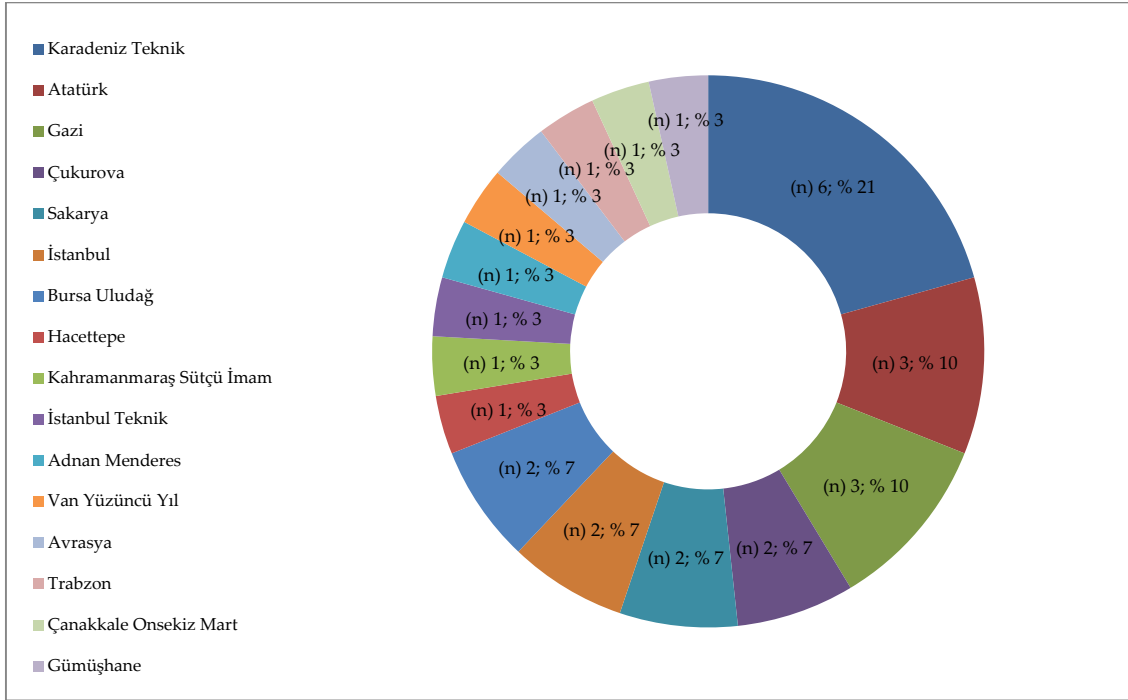
Şekil 3’te de yer aldığı üzere YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “yayla turizmi” ile ilgili erişime açık tez sayısı 29’dur. “Yayla turizmi” ile ilgili 7 adet tez erişime kapalıdır. Erişime kapalı tezlerin 4’ü yüksek lisans, 3’ü ise doktora düzeyindedir. Erişime açık tezlerin ise 29’u yüksek lisans, 2’si ise doktora düzeyindedir.

Şekil 4: Tezlerin Yıl Dağılımı

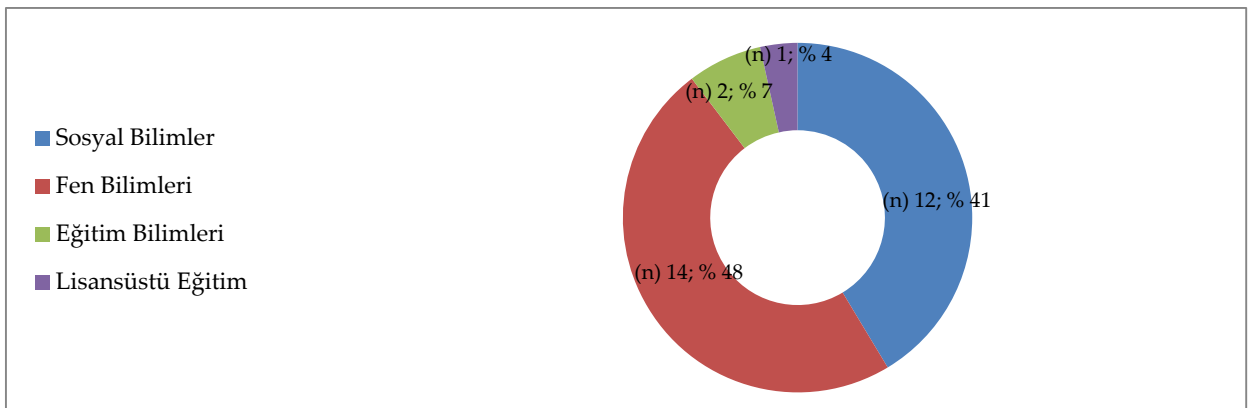
Yayla turizmi hakkında yapılan lisansüstü araştırmaların yer aldığı Şekil 4’teki bilgilere göre, konu hakkında en fazla tez çalışması 2010 ve sonrası yıllarda (n= 16; % 16,55) gerçekleştirilmiştir. Yayla turizmi ile ilgili 1999 ve öncesi tez çalışması 6 (% 21), 2005-2009 yılları arası tez çalışması 5 (% 17) ve 2000-2004 yılları arası tez çalışması 2 (% 7)’dir.

Şekil 5: Tezlerin Üniversiteleri

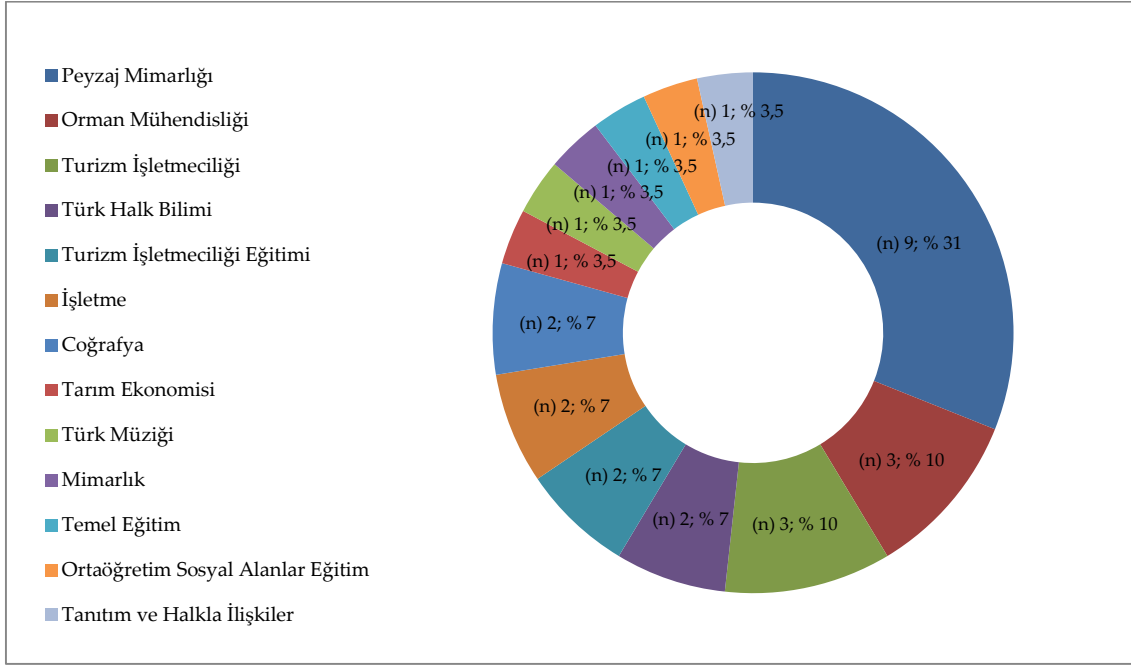
Yayla turizmi konusu kapsamında gerçekleştirilen lisansüstü araştırmaların üniversitelere göre dağılım bilgileri Şekil 5’te yer almaktadır. Bu doğrultuda; yayla turizmi ile ilgili tez çalışmaları ağırlıklı olarak Karadeniz Teknik Üniversitesi çatısında gerçekleşmiştir (n= 6; % 21). Atatürk Üniversitesi ile Gazi Üniversitesi’nin 3’er çalışmayla (% 10’ar) yer aldığı sıralamayı Çukurova, Sakarya, İstanbul ve Bursa Uludağ Üniversiteleri 2’şer çalışmayla (% 7’şer) takip etmektedir. Hacettepe, Kahramanmaraş Sütçü İmam, İstanbul Teknik, Adnan Menderes, Van Yüzcüncü Yıl, Avrasya, Trabzon, Çanakkale Onsekiz Mart ile Gümüşhane Üniversitelerinde yayla turizmi ile ilgili 1’er çalışma (% 3’er) gerçekleştirilmiştir.

Şekil 6: Tezlerin Enstitüleri

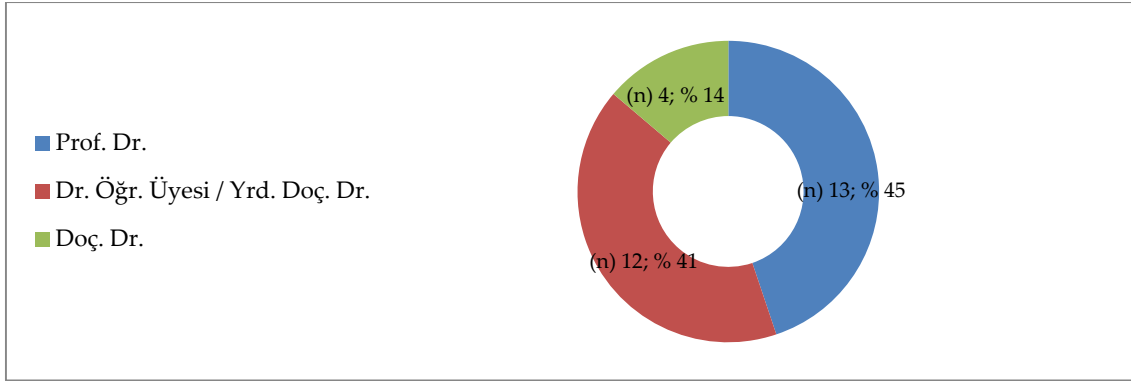
Şekil 6’da yayla turizmi ile ilgili gerçekleştirilen çalışmaların enstitü bilgileri yer almaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda görülmektedir ki; yayla turizmi ile ilgili tez çalışmaları daha çok Fen Bilimleri (n= 14; % 48) ve Sosyal Bilimler Enstitüleri (n= 12; % 41) çatısı altında gerçekleştirilmektedir. Bu verileri % 7 ile Eğitim Bilimleri, % 4 ile Lisansüstü Eğitim Enstitüleri takip etmektedir.

Şekil 7: Tezlerin Anabilim Dalları

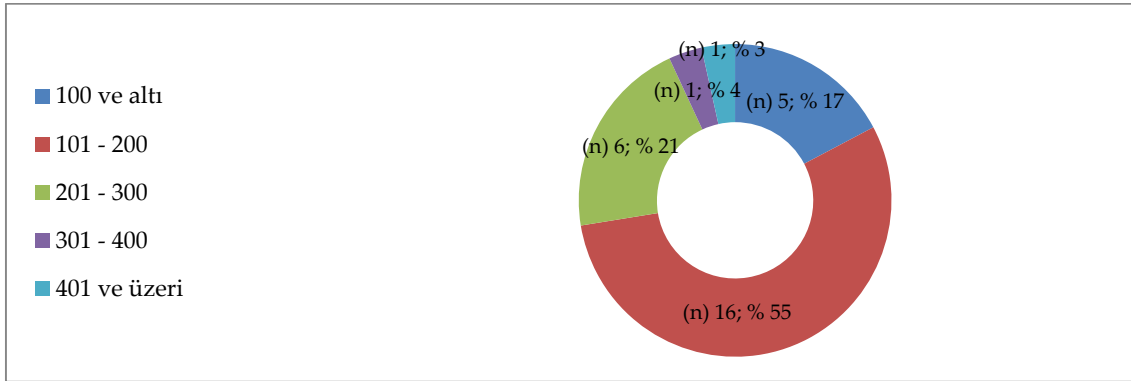
İlgili lisansüstü çalışmaların ana bilim dalları bilgilerinin yer aldığı Şekil 7’ye göre yayla turizmi konulu tezler daha çok Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı’nda (n= 9; % 31) gerçekleştirilmiştir. Yayla turizmi konulu çalışmalar Orman Mühendisliği ile Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dallarında 3’er tane ile (% 10’ar) gerçekleştirilirken, Türk Halk Bilimi, Turizm İşletmeciliği Eğitimi, İşletme ve Coğrafya Ana Bilim Dallarında 2’şer (% 7’şer) yayla turizmi konulu tez araştırması gerçekleştirilmiştir. Diğer tez araştırmaları ise Tarım Ekonomisi, Türk Müziği, Mimarlık, Temel Eğitim, Orta Öğretim Sosyal Alanlar ile Tanıtım ve Halkla İlişkiler Ana Bilim Dallarında 1’er tane (% 3,5’er) olmak üzere gerçekleştirilmiştir.

Şekil 8: Tezlerin Danışman Unvanları

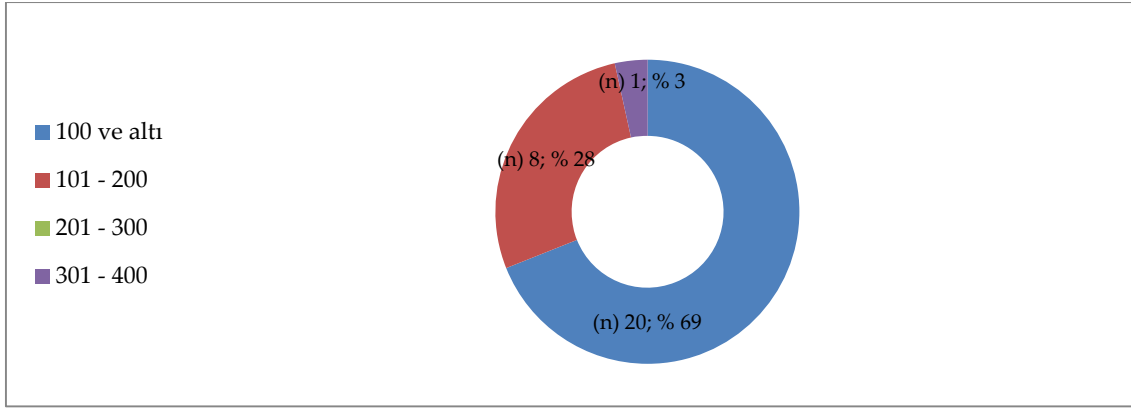
Yayla turizmi ile ilgili lisansüstü çalışmalara danışmanlık yapan öğretim üyelerinin unvan bilgileri Şekil 8’de yer almaktadır. Buna göre; yayla turizmi çalışmalarının danışmanları ağırlıklı olarak Profesör Doktor (n= 13; % 45) ve Doktor Öğretim Üyesi / Yardımcı Doçent Doktordur (n= 12; % 41). Yayla turizmi ile ilgili 4 tez ise (% 14) Doçent Doktor unvanlı öğretim üyeleri danışmanlığında gerçekleştirilmiştir.

Şekil 9: Tezlerin Sayfa Sayıları

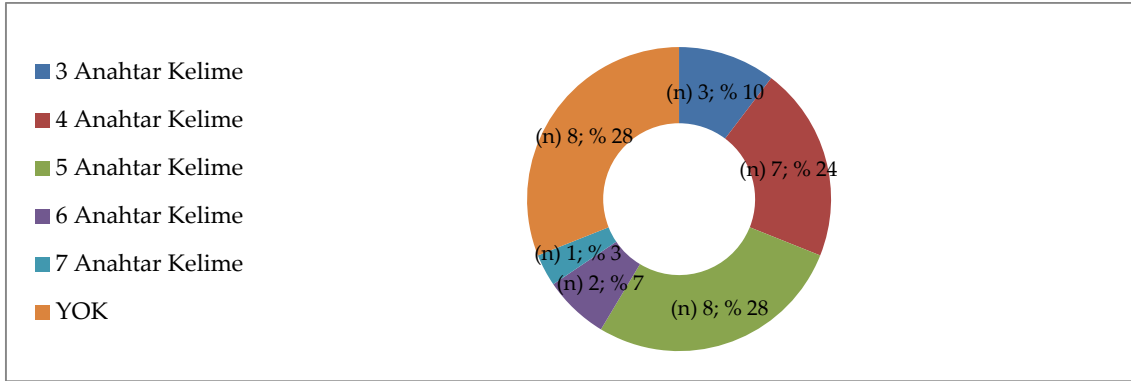
Şekil 9’da yayla turizmi ile ilgili gerçekleştirilen tezlerin sayfa sayıları bilgileri bulunmaktadır. İlgili tezlerin daha çok 101-120 sayfa aralığında (n= 16; % 55) hazırlandığı görülmektedir.

Şekil 10: Tezlerin Kaynakça Sayıları

Konu ile ilgili lisansüstü çalışmaların kaynakça sayı bilgilerinin yer aldığı Şekil 10’a göre yayla turizmi ile ilgili çalışmalarda ağırlıklı olarak (n= 20; % 69) 100 ve altı bilgisi dikkat çekmektedir. Bir sonraki değer ise % 28 ile (n= 8) 101-200 arası kaynakça sayısı olarak şekilde yer almaktadır.

Şekil 11: Tezlerin Anahtar Kelime Sayıları

Araştırma kapsamında tez çalışmalarında yer alan özet kısımlarında kullanılan anahtar kelime sayıları incelenmiş ve Şekil 6’da değerlendirilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda; yayla turizmi ile ilgili lisansüstü araştırmalarda daha çok 5 ve 4 (n= 8; n= 7) anahtar kelime kullanılan çalışmalar yer almaktadır. Şekildeki dikkat çeken bir bilgi ise 8 lisansüstü çalışmada (% 28) anahtar kelimeye yer verilmemiş olmasıdır.

Çalışma kapsamında, yayla turizmi konulu tezlerde kullanılan yöntem ve içeriğine ilişkin bulgular farklı başlıklar altında değerlendirilmektedir. İlgili tezlerin 27’sinde (% 93,10) yöntem hakkında bilgi yer alırken 2’sinde (% 6,90) bu bilgiye değinilmemiştir. Araştırma konusu olan tezlerde kullanılan yöntem daha çok nitel (n= 14; % 48,28) olmakla birlikte, karma yöntem de tezlerin çoğunda (n= 10; % 34,48) kullanılmıştır. Yayla turizmüne yönelik gerçekleştirilen lisansüstü araştırmalarda kullanılan nicel yöntem oranı ise %17,24’tür (n= 5).

Araştırmaya konu olan tezlerin veri toplama teknikleri incelendiğinde görülmektedir ki; çalışmalarda veriler daha çok mülakat (n= 10; % 34,48) ve anket (n= 9; % 31,03) teknikleri ile toplanmıştır. Yayla turizmi ile ilgili tezlerde diğer veri toplama teknikleri; literatür tarama (n= 4; % 13,79), karma (n= 3; % 10,34), alan araştırması (n= 2; % 6,90) ve derleme (n= 1; % 3,45) şeklinde sıralanmaktadır. Tezlerin % 44,83’ünde (n= 13) araştırma evreni ile ilgili bilgiye yer verilmişken, % 55,17’sinde (n= 16) ise evren tarifine yer verilmemiştir. Örnek büyüklüğünün hesaplanması konusunda 7 tezin (24,14) bu bilgiye yer verdiği çalışmalarda örnekleme yöntemi ise daha çok belirtilmemiştir (n= 19; % 65,52). Yayla turizmi ile ilgili araştırmalarda katılımcılarla temas daha çok görüşme yöntemi (n= 12; % 41,38) ile gerçekleşmişken, anket 8 çalışmada (% 27,59) uygulanmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Çalışma kapsamında Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında yer alan tez arama menüsünde “yayla turizmi”, “yaylacılık faaliyetleri” ve “yayla organizasyonları” kavramları üzerinden tarama gerçekleştirilmiştir. Yapılan tarama neticesinde 29 yüksek lisans ve 7 doktora olmak üzere toplam 36 tez çalışmasına ulaşılmıştır. Tez çalışmalarından 29 tanesine erişim sağlanırken 7 tane tez çalışmasına erişim sağlanamamıştır. İlgili tezler; “Tür”, “Yıl”, “Üniversite”, “Enstitü”, “Anabilim Dalı”, “Danışman Unvanı”, “Sayfa Sayısı”, “Kaynakça Sayısı”, “Kaynakça Türü”, “Anahtar Kelime” ve “Yöntem İçeriği” gibi değişkenler kapsamında incelenmiştir. Araştırma neticesinde elde edilen verilerin analizinde bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak ilgili değişkenlerin yüzde ve frekans değerleri belirlenmiştir.

Araştırma neticesinde incelenen 29 lisansüstü çalışma ağırlıklı olarak 2010 ve sonrası yıllarda gerçekleştirilmiştir. Özellikle 2007 tarihli “Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı (2007-2023)” kapsamında değerlendirilen “Yayla Turizmi Gelişim Koridoru” (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007:76) yaylacılık faaliyetlerini ve yayla turizmi hareketlerini incelemekte ve bölgesel çapta çalışmalara yönlendirmektedir. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi veri tabanında yayla turizmi temalı tezlerin 2010 yılı sonrası daha fazla olması 2007 yılı ve sonrası resmi kurum ve kuruluşların yaylacılık ve yaylacılık faaliyetleri konularına ağırlık vermesi ve konuyu ülke genelinde ele alması ile bağdaştırılabilir.

Araştırma kapsamında incelenen 29 tez 16 farklı üniversitede, konu ile ilgili en fazla tez çalışması ise Karadeniz Teknik Üniversitesi’nde gerçekleştirilmiştir. Bu durum, ülkedeki farklı üniversitelerin konuya ilgi gösterdiği, coğrafi şartların da etkisiyle konunun en çok Karadeniz Teknik Üniversitesi’nde araştırıldığı şeklinde yorumlanabilir. Diğer yandan, yayla turizmi konulu araştırmalar Erzurum, Ankara, Adana, Sakarya, İstanbul, Bursa, Kahramanmaraş, Aydın, Van, Çanakkale, Gümüşhane illerindeki üniversite çatılarından da araştırılmıştır. Bu durum, yayla turizmi faaliyetlerinin ülke genelinde uygulanan bir araştırma konusu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tezlerin hazırlandığı enstitüler değerlendirildiğinde ise; yayla turizmi konusunun daha çok fen bilimleri (n= 14) ve sosyal bilimler (n= 12) alanında araştırıldığı, eğitim alanında da ilgi gören bir konu olarak değerlendirildiği görülmektedir. Yayla turizmi konulu çalışmalar daha çok Peyzaj Mimarlığı bilim dalı (n= 9) kapsamında araştırılmıştır. Bu durum, yayla olgusunun ve yaylacılık faaliyetlerinin özellikle kültürel ve görsel peyzaj açısından önem arz etmesi ve yaylacılık çalışmalarının peyzaj planlama süreci ve unsurları sergileme kapsamında değerlendirilmesi şeklinde yorumlanabilir. Diğer yandan yayla turizmi; Orman Mühendisliği, Turizm İşletmeciliği, Türk Halk Bilimi, Turizm İşletmeciliği Eğitimi, İşletme, Coğrafya, Tarım Ekonomisi, Türk Müziği, Mimarlık, Temel Eğitim, Orta Öğretim Sosyal Alanlar, Tanıtım ve Halkla İlişkiler bilim dallarınca da ilgi gösterilen bir konu olmuştur. Yayla turizmi ile ilgili tezlerde kullanılan anahtar kelimelerde ise yaylacılık, turizm, yayla turizmi ve ekoturizm ön plana çıkmaktadır.

Sonuç olarak; yaylacılık ve yaylacılık faaliyetleri kültür, yapı ve işlev olarak ülke genelinde önemli bir alan ve konu olmakta, doğal unsurları ve ekonomik niteliklerinin yanı sıra turizm açısından da yöresel, bölgesel, ulusal ve uluslararası anlamda önem arz etmektedir. Peyzaj, mimari, tarım, dağ, doğa, yaban hayatı, iklim, rehabilitasyon gibi alan ve disiplinleri de kapsayan yaylacılık kültürü yöresel ve bölgesel faaliyetten ulusal ve uluslararası ilgiye dönüşüm yaşayan bir gelenek olarak dikkat çekmektedir.

İlgili literatür göstermektedir ki, yaylacılık ve yaylacılık faaliyetleri ülke genelinde bilimsel açıdan 2010 yılı sonrası ilgi duyulan bir konu başlığıdır. Bu durum, konunun özellikle son yıllarda akademide ilgi duyulan bir alan olduğunu göstermekle birlikte, çalışmaların az ve sınırlı olması ilgili konu başlığının daha fazla sayıda araştırma konusu olarak ele alınmasını gerekliliğini ortaya koymaktadır. Özellikle turizm endüstrisinin ekonominin önemli ayaklarından biri olduğu Türkiye’de yaylacılık ve yaylacılık faaliyetlerinin turizm penceresinden ele alınması gerekliliği akademik açıdan da önem arz eden bir konudur. Diğer yandan alternatif turizm kapsamında değerlendirilen turizm türleri arasında önemli bir yeri olan yayla turizmi, hem literatürü desteklemesi hem de endüstriye muhtemel katkıları açısından ele alınması gerekliliğini ortaya koyan bir konu olmaktadır.

Kaynakça

- Akkaşoğlu, S., Akyol, C., Ulama, Ş. ve Zengin, B. (2019). Tarım Turizmine Yönelik Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(2), 1193-1218.
- Al, U. & Coştur, R. (2007). Türk Psikoloji Dergisi’nin Bibliyometrik Profili. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(2), 142-163.
- Al, U., Soydal, İ. ve Yalçın, H. (2010). Bibliyometrik Özellikleri Açısından Bilig’in Değerlendirilmesi. *Bilig*, 55, 1- 20.
- Al, U. ve Tonta, Y. (2004). Atıf Analizi: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Tezlerinde Atıf Yapılan Kaynaklar. *Bilgi Dünyası*, 5(1), 19-47.
- Albayrak, A., Tüzünkan, D. (2020). Kırsal Turizm ve Türlerine Yönelik Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Turkish Studies - Social*, 15(1), 845-859.
- Benckendorff, P. (2009). Themes and Trends in Australian and New Zealand Tourism Research: A Social Network Analysis of Citations in Two Leading Journals (1994-2007). *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 16(1), 1-15.
- Çalık, İ., Düzgün, E., Ödemiş, M. ve Düzgün, A. (2021). Gümüşhane’de Yayla Turizmi (Sürdürülebilir Turizm Bakış Açısıyla). *Gümüşhane Üniversitesi Yayınları*, Gümüşhane.
- Demirbulat, Ö. G. ve Dinç, N. T. (2017). Sürdürülebilir Turizm Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(2), 20-30.
- Doğanay, H. (1997). *Türkiye Beşerî Coğrafyası*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N. ve Lim, W. M. (2021). How to Conduct a Bibliometric Analysis: An Overview and Guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296.
- Ellegaard, O. ve Wallin, J. A. (2015). The Bibliometric Analysis of Scholarly Production: How Great is the Impact?. *Scientometrics*, 105(3), 1809-1831.
- Erdoğan, N. (2003). *Çevre ve (Eko) Turizm*. Erk Yayınları, Ankara.
- Evren, S. ve Kozak, N. (2014). Bibliometric Analysis of Tourism and Hospitality Related Articles Published in Turkey. *Anatolia*, 25(1), 61-80.
- Garfield, E. (1972). Citation Analysis as a Tool in Journal Evaluation: Journals can be Ranked by Frequency and Impact of Citations for Science Policy Studies. *Science*, 178(4060), 471-479.
- Hall, C. M. (2011). Publish and Perish? Bibliometric Analysis, Journal Ranking and the Assessment of Research Quality in Tourism. *Tourism Management*, 32(1), 16-27.
- Khanra, S., Dhir, A., Kaur, P. ve Mäntymäki, M. (2021). Bibliometric Analysis and Literature Review of Ecotourism: Toward Sustainable Development. *Tourism Management Perspectives*, 37, 100777.
- Kızılırmak, İ. (2006). *Yayla Turizmi - Tanıtım Açısından Eko Turizm Türü Olan Yayla Turizminin İncelenmesi*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Kozak, N. (2001). Türkiye’de Turizm Pazarlaması Literatürünün Gelişim Süreci: 1972-1998 Yılları Arasında Hazırlanmış Lisansüstü Tez Çalışmaların Üzerine Biyo-Bibliyografik Bir inceleme. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 26-33.
- Leong, L. Y., Hew, T. S., Tan, G. W. H., Ooi, K. B. ve Lee, V. H. (2021). Tourism Research Progress - A Bibliometric Analysis of Tourism Review Publications. *Tourism Review*, 76(1), 1-26.
- Liu, S. ve Li, W. (2020). Ecotourism Research Progress: A Bibliometric Analysis During 1990-2016. *Sage Open*, 10(2), 1-12.

McBurney, M. K. ve Novak, P. L. (2002, September). What is Bibliometrics and Why Should You Care?. In Proceedings. IEEE international professional communication conference (pp. 108-114). IEEE.

Moyle, B., Moyle, C. L., Ruhanen, L., Weaver, D. ve Hadinejad, A. (2020). Are We Really Progressing Sustainable Tourism Research? A Bibliometric Analysis. *Journal of Sustainable Tourism*, 29(1), 106-122.

Niñerola, A., Sánchez-Rebull, M. V. ve Hernández-Lara, A. B. (2019). Tourism Research on Sustainability: A Bibliometric Analysis. *Sustainability*, 11(5), 1377.

Ödemiş, M. (2022). Turizm Talebi Kapsamındaki Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi (1994-2021). *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 10(1), 525-541.

Özel, Ç. H. ve Kozak, N. (2012). Turizm Pazarlaması Alanının Bibliyometrik Profili (2000-2010) ve Bir Atıf Analizi Çalışması. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(4), 715-733.

Pritchard, A. (1969). Statistical Bibliography or Bibliometrics. *Journal of Documentation*, 25(4), 348-349.

Somuncu, M. (2005). Aladağlar Yaylacılık ve Dağ Göçebeliği Konusunda Bir Araştırma. *Gündüz Eğitim ve Yayıncılık*, Ankara.

Somuncu, M., Akpınar, N., Kurum, E., Çabuk Kaya, N. ve Özelçi Eceral, T. (2014). Doğu Karadeniz Bölgesi Yaylalarının İşlevlerinde Meydana Gelen Değişim ve Sonuçları. *Yayla Kültürü ve Yaylacılık Sempozyumu*, 6-7 Kasım 2014, Bilecik Şey Edebali Üniversitesi Yayınları, Bilecik.

Şahin, C. ve Doğanay, H. (1999). *Türkiye Coğrafyası*. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.

Şahin, S. ve Acun, A. (2015). Turist Rehberliği Alanının Bibliyometrik Profili (Ulusal Turizm Kongreleri Bildirileri). *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(34), 213-234.

Yalçın, H. (2010). Millî Folklor Dergisinin Bibliyometrik Profili (2007-2009). *Millî Folklor*, 22(85), 205-211.

Yuan, Y., Gretzel, U. ve Tseng, Y. H. (2015). Revealing the Nature of Contemporary Tourism Research: Extracting Common Subject Areas through Bibliographic Coupling. *International Journal of Tourism Research*, 17(5), 417-431.

Zaman, M. (2007). Doğu Karadeniz Kıyı Dağları’nda Yaylalar ve Yaylacılık. *Atatürk Üniversitesi Yayınları*, Erzurum.

Zengin, B. (2008). Yayla Turizmi. Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C. (Ed.), *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi içinde* (s. 1-10), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

İnternet Kaynakçası

Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2007). Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı 2007 - 2013. <https://www.ktb.gov.tr/Eklenti/906,ttstratejisi2023pdf.pdf?0> [Erişim Tarihi: 09.02.2022].

Rehn, C., Gornitzki, C., Larsson, A. ve Wadskog, D. (2014). *Bibliometric Handbook for Karolinska Institutet*. Karolinska Institutet University Library Publications. https://kib.ki.se/sites/default/files/bibliometric_handbook_2014.pdf [Erişim Tarihi: 11.02.2022].